XXII. évfolyam. 32. szám. Turócz-Szt.-Márton, 1903. augusztus 9.

Felvidéki Hiradó.

POLITIKAI HETILAP.

Előfizetési árak:
Egész évre . . . . . 8 kor.
Fél évre . . . . . 4 „
Negyed évre . . . . . 2 „
Egyes szám ára 20 fillér.

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőségre, a hirdetési és előfizetési pénzek a kiadóhivatalra czimezve Turócz-Szent-Mártonba küldendők.

— Hirdetések legjutányosabban, árszabály szerint. —
Lapunk számára hirdetéseket — eredeti árakban — minden bel- és külföldi hirdetési iroda elfogad.
Nyilttér soronként 40 fillér.

A magyarosodás akadályai és eszközei.

Azon törekvés, mellyel a magyarosodás ügyét szolgáljuk, nem áll arányban az elért eredménnyel. Költekezünk, fáradunk, küzdünk és erőlködünk a végczél azonban szinte elérhetlen messzeségben van előttünk. A nemzetiségi munka foly, az izgatás fokozott, erősebb mint valaha! Érezzük s tudjuk ezt mindnyájan, de a bajt megakadályozni, annak gátat vetni nem tudunk. Mentségül az iskolák munkásságának csak hosszu idő mulva jelentkező eredményét szoktuk fölhozni, ami tagadhatatlanul helyes okoskodás és érvelés. A magam részéről azonban egyáltalában kétségbe vonni merészkedem, hogy oly helyeken, mint pl. Turóczmegye és a Felvidék — az iskola sikeresen magyarositani képes lenne és hogy Jókai nagy jövendölését: „a második honfoglalást“ — beváltani, megvalósitani tudná-e!

Figyeljük meg jól s ne felejtsük, hogy addig, mig a pánszláv izgatás, a nép megmételyezése, félrevezetése — szóban és irásban — oly fékevesztetten és szünet nélkül folyik, mint nálunk: az iskola munkája legnagyobb részt tengerbe öntött viz — kárba veszett munka!! Mert — kérdem — mit csinálhat, mit müvelhet az iskola? Évről-évre egy csomó idegenajku gyermeket igyekszik a magyar nyelvre megtanitani s lelkökbe magyar érzést s hazaszeretetet becsepegtetni. Igen ám, de mit tapasztalhatunk a gyakorlati életben? Azt, hogy az éveken át tanitott, nevelt s magyarul beszélő gyermek — legénnyé serdülve — gyülöl bennünket s legnagyobb ellenségünkké válik! S vajjon miért! *Mert érzéseinek lakóháza — a szív — az iskolánál hatalmasabb faktor — a család, a rokonság, a barátok, az agitátorok kezébe van letéve, mely ellensulyozza, tönkre teszi, megsemmisiti az iskola munkáját!!* Hogy talán magával vitte a magyar nyelv tudását, azzal vajmi keveset értünk el, hisz tót tulzóink többsége kitünően beszél magyarul, de csak a kenyeröket keresik meg vele, lelkökben azonban gyülölnek mindent, ami magyar s első sorban kenyéradójukat — a nyelvet. Ephialtes is tudott görögül, mégis elárulta hazáját! A magyar nyelv tudása tehát még korántsem jelenti a magyar érzelmet is! Oh! ne engedjük magunkat elámitani a külsőségek által, az iskolák hazafias verseitől, a sok nemzetiszinü kokárdától, mert ha ezek után itélhetnénk, már Znióváralja községe a legmagyarabb érzésü községe lenne egész Turóczvármegyének! Mindaddig, mig iskoláink fáradságos, verejtékes munkáját ellensulyozó és leromboló tényezők fennállanak, mindaddig, mig az iskolába járó gyermek tanitójánál nagyobb tekintély által vezettetik, addig teljes magyarosodásról szó nem lehet s a mérhetetlen áldozat, töméntelen munka legnagyobbrészt kárba vesz. Igazi eredményes és sikeres munkát as iskola csak ott végezhet, ahol a nép érzésében magyar s csak nyelvileg nem az. Példa reá Budapest és környéke, példa a Szepesség, Kassa, Pozsony stb., ahol a nép szivesen tanult és tanul magyarul, mert a szive is magyar. Oly helyeken tehát, mint pl. Turóczmegye is, ahol a magyarellenesség, az izgatás, a mételyezés a legmagasabb foku, első sorban *az izgatók, a mételyezők ellen kell küzdeni és nem a magyar nyelv mellett!!!* Ki merem mondani, hogy az ilyen helyeken, az iskolázás által csak *magunk ellen* neveljük ki az embereket, mi adjuk kezökbe a fegyvert, a *müveltség* fegyverét, melyet mindjárt az első alkalommal ellenünk fordítanak. Tanárember vagyok, ha kell, szolgálhatok eleven bizonyitékokkal — sajnos nem eggyel! Avagy a pánszláv vezérek nem a magyar müveltség emlőiből szitták-e tudásokat, mellyel épp a magyar nemzeti államesszme ellen harczolnak? Nos, ki merne követ dobni azokra az iskolákra, melyekben a jelenleg működő pánszláv agitátorok kiképeztetésüket nyerték? Ki merné azokat hazafiatlanoknak tartani és bélyegezni? Senki, mert jól tudjuk, hogy azok az iskolák hűségesen megfeleltek szent kötelességüknek, de munkájukat lerombolta az a „nagyobb, erősebb faktor“, a családi, rokoni kötelék, az izgatóknak csendes, de szünetlen és kitartó munkája. Turóczmegyében is tehát nem *alulról* — az *iskolában*, hanem felülről — az *izgatóknál* kell a munkát megkezdeni! A tót agitátorokat kell előbb megfékezni, addig az iskola semmire sem mehet! Általa csak *nyelvben magyarosodhatunk, de nem érzésben is!* Állitásomat Kossuth Lajos következő nyilatkozata is támogatja: „Mig társadalmi életünket gyökeresen magyarrá nem reformáljuk, addig a diadal, mit a törvényhozás nemes küzdése nyelvünk ügyében a törvény holt betűibe leteszen, nemzetiségünk jövendőjét biztositani sohasem fogja.“

Az izgatók, a mételyezők ellen kell tehát teljes erővel s minden eszközzel fellépni, mert addig az iskolák munkája abszolute nem érvényesülhet!

Nem szándékom ugyan jelen czikk keretében — melynek egyedüli czélja az iskolák védelme volt — a pánszláv agitátorok elleni küzdelem eszközeivel s módjaival behatóbban foglalkozni, csupán annak a kijelentésére szoritkozom, hogy nincs még a világon nemzet és állam, mely oly bámulatos türelemmel nézné életfájának belsejében őrlő szú romboló munkáját, mint mi! Orvosszereket százan és százan ajánlanak, de az a hatalmas kéz, amely azokat az orvosságokat be is adná, még egyre várat magára, egyre késik. Kénytelenek vagyunk beérni és megelégedni a sporadikus sikerekkel, melyet egyesek igazán héroszi küzdelemmel vívnak ki — de alapos javulást, az agitátoroknak gyökeres szétrobbantását és megsemmisitését hiába várjuk! A sok száz ajánlott orvosszer közül kettőt tartok egyedül czélravezetőnek. Az egyik az a hatalmas felvidéki magyar bank, melyet a Pesti Hirlap vezérczikkei is emlegettek, a másik a magyar kézben levő gyáripar. Ez a két eszköz és csakis ez lenne képes az izgatást megszüntetni, az iskolák áldásos munkáját megbénitó, ellensulyozó faktorokat megsemmisiteni. A kir. ügyészségek — beismerem — fölötte jó forumok a már véghez vitt bűncselekmény megtorlására, de annak megelőzésére, vagy éppen végleges elfojtására teljesen képtelenek. Hatalmas magyar bank, magyar gyáripar!!! És a pénz hol van? — kérdi közülünk a leglaikusabb is . . . Azt már magam sem tudom . . . De bocsánat, talán mégis tudom . . . Midőn Nagy Pál 1825 nov. 3-án tartott kerületi ülésen egy magyar tudós társulat felállításának szükségét hangoztatta, felállá a dalias hászárkapitány — Széchenyi István — szemében kigyul a lelkesedés szent lángja és évi jövedelmét ajánlja föl a magyar tudományos akadémia megalapitására. Oh! hány dusgazdag honfitársunk léphetne könnyü szerrel a „legnagyobb magyar“ nyomdokaiba, hányan örökithetnék meg nevoket az unokák hálaadó imaiban, a magyar történelem szenvedésteli, küzdelmektől szóló lapjain! S hozzá, nem is elajándékozásról van itt szó, csupán kölcsönadásról, mert hiszen maga az összeg el sem is veszhetne, sőt még hasznot is hajtana, ha talán nem is egészen annyit, mint a másutt való kamatoztatás, gyümölcsöztetés.

Igy kellene ennek a dolognak megoldódnia és nem másként, mert hogy mindent az állam létesitsen, alkosson, utóvégre is teljes lehetlenség még akkor is, ha sokkal gazdagabb lenne, mint a mienk. Pedig a mienk bizony elég szegény.

Én bizom a Gondviselés kiapadhatatlan jóságában, bizom a magyar Géniusz éltető erejében s nem tudom feladni a reményt, hogy „a legnagyobb magyar“ lelkesitő, ragyogó példája átjárja még egyszer az unokák szivét is és *tettre, cselekvésre* ébresztí.

Párvy Endre.

Tótok Csehországban. A Miloš Hodža uj lapja, a Budapesten megjelenő „Slovenský Tiždennik“ egészen a kimult „Ľudové Noviny“ cseh-tót nyomdokán halad s igy remélhető, hogy a vége is az lesz, ami a „L. N.“ volt: a csendes kimulás és a hátralékos előfizetők pörlése. Mert mi más sorsa lehet olyan lapnak, amely Morvába, Csehországba küldözgeti a tót fiatalságot tanulni, amely ifjuság azután Csehországban alkalmazást, kenyeret nem kapván (mert ott is sok az eszkimó, de kevés a fóka), haza kerül s annál a nehány tót intézetnél, vállalatnál kénytelen meghuzni magát, amelyek biztos existenciát aránylag csak kevés embernek nyujtanak. S ez a kétlaki ifjuság azután, amely se nem egészen cseh, se nem egészen tót, de nagyszláv eszmékkel szaturálva tér haza *magyar* hazájába, hontalannak kell, hogy érezze magát itthon s nem csoda, ha ennek a hazának a nemzetével együttérezni nem tud, holott ha a körülmények igy hozzák magukkal, ezért a hazáért és nemzetért életét, vérét éppugy áldoznia kell, mint a magyar faju ifjuság. Hát nem ostobaság-e a cseh-tót propaganda ezen törekvése? S mily csalogatóan, mily biztatóan igyekszik letériteni a tót ifjuságot, a szülőket az egyedül helyes útról. „Prágában — ugymond a „Sl. T.“ valami szlovén felhivás nyomán — a szláv tanuló megismeri az igazi szláv életet; alkalma van megismerkedni a testvér cseh nép kulturájának és közgazdasági s politikai életének haladásával; szélesbitheti, tágithatja szellemi látókörét és megtanulhat saját anyanyelve mellett még egy más szláv nyelvet, amire ma minden szláv embernek szüksége van.“ „Hová küldjük mi tótok gyermekeinket tanulni — kérdi a „Sl. T.“ — ha azt akarjuk, hogy müvelt gazdák, kereskedők, iparosok stb. váljanak belőlük? Itthon hiába keresünk erre való iskolákat. De minek is keresnénk, mikor Csehországban olyan iskolák vannak, aminőket más nemzeteknél hiába keresnénk. S ezen iskolákban gyermekeink az ő anyanyelvükhöz legközelebb eső nyelven tanulnak. A tót gyermek tót iskolába való, s ha ilyen nincs, a cseh iskolába.“ A csehek, mint praktikus nép, azzal teszik iskoláik látogatását a tótokra nézve lehetővé, hogy a prágai cseh kereskedelmi akadémián s ezen kivül még több iskolában a magyar nyelvet is tanitják, igy hát e tekintetben is a nehézségek megszüntek, annyival is inkább, mivel az orvosi és ügyvédi oklevélen kivül minden más Csehországban szerzett diploma itthon is érvényes. Hát a „Sl. T.“ igazán oly rövidlátó az ő csehomániájában, hogy komolyan elhiszi, hogy a Prágából vagy más cseh-morva iskoláról fogyatékos magyar nyelvismerettel, de annál tökéletesebben kifejlett nemzetiségi érzéssel hazatérő tót ifjakat itt derüre-borura hivatalba ültetik, mikor itt is van elég sok, és elég jó — a cseh iskolákkal minden esetre és minden tekintetben versenyre képes — iskolánk és azokból kikerülő szakképzett magyar ifjuságunk? Ha nem is valami hazafias,

de legalább ennél minden esetre hazafiasabb tanácsa az lenne a „Sl. T.“-nek, ha Oroszországba küldené tót ifjainkat, ahol azokat nemesak pánszláv utópiákkal, hanem reális kenyérrel is ellátnák. De Csehországban!? Ahol szivesen vennék, ha a tót nép feláldozná saját ősi nyelvét és beolvadna a számra nézve szintén kicsi cseh nemzethe, hogy ez azután a magyar Felvidéket is annál eredményesebben kizsákmányolhatná. S persze a tömegesen oda tóduló tót tanulók pénze se lenne megvetendő dolog . . . És a „Sl. T.“ mégis föltételezi, hogy az ő cseho-fil tanácsa visszhangra talál? S hiszi ezt akkor, mikor a „Ľudové Noviny“ gyászos kimulása is ékesen szól a cseh testvérek — *áldozatra való készségéről.*

A zsolnai kiállításról.

I.

A zsolnai iparkiállítást Láng Lajos kereskedelmi miniszter elénk tetszéssel fogadott beszéddel nyitotta meg e hó 1-én, amelyből azt a mondását tartjuk legérdekesebbnek idézni, hogy az iparfejlesztés tulajdonképpeni helye ebben az országban a Felvidék s igy föleg a zsolnai kiállitásra helyezett sulyt a miniszter. Ez a kijelentése a miniszternek a helyes és czéltudatos iparpolitika iránti érzékéről tanuskodik s mi csak azt kivánjuk, bár a kereskedelemügyi kormány mennél következetesebben s erélyesebben folytatná ezt a politikát a nemzeti szempontok kellő figyelembevétele mellett. Mert ma már — fájdalom — ugy kezdenek kialakulni a dolgok, hogy a Felvidék ipara lendületnek indult ugyan, ámde nem oly irányban, ahogy azt a magyar nemzeti eszme érdeke kivánatossá tenné. No de erről ne legyen több szó ezúttal.

A kiállitás megnyitási aktusának s az ezzel kapcsolatos ünnepségek részletes leirásába sem bocsátkozunk, mert mindezt már a fővárosi lapok apróra leirták. Szükségesnek találjuk azonban fölemliteni, hogy megyénket ifj. *Justh* György főispán vezetése mellett egy *Beniczky* Kálmán alispán, *Zorkóczy* Tivadar és *Ujhelyi* Attila főszolgabirák és *Kolosy* Béla kir. alerdőfelügyelőből álló küldöttség képviselte, amely Láng Lajos miniszternél is tisztelgett. A miniszter ennek a küldöttségnek kijelentette, hogy a Felvidéket, kivált pedig Turóczmegyét a legmesszebb menő támogatásban hajlandó részesiteni ipara fejlesztésénél, viszont azonban a nemzetiségi, hazaellenes czélzattal alapitott iparvállalatok ily támogatásra nem számithatnak nála. S hogy ez komoly szó volt, igazolja az a tény, hogy a miniszter a *Mudroný* Pál vezetése mellett kihallgatásra jelentkezett tót küldöttséget nem fogadta, kijelentve, hogy ha ez urak a megye küldöttségéhez nem csatlakoztak, külön nem fogadhatja őket. Pedig kár? Jó lett volna nekik is hallani a miniszter nyilatkozatát, amely kemény kritikája volt a tót nemzetiségi tulzók szeparatisztikus közgazdasági törekvéseiknek. Hirlik, hogy a miniszter elutasitó válasz miatt az egyik tót ur arra a meggondolatlan kitakadasra ragadtatta el magát, hogy *ideje lenne már, — hogy az oroszok bejöjjenek.* Ez az on dit azonban annyira hihetetlennek látszik nekünk, hogy nevet nem emlitünk. Mi csak azon kiállitókról akarunk megemlékezni lapunkban, akik közvetlenül érdekelnek bennünket, — igy hát első sorban a turóczmegyeiekről.

Nemesak a turóczi, hanem az összes kiállitók között is egyik legelőkelőbb helyet foglalja el a kassa-oderbergi vasut, amelynek pavillonja egyike a legszebb pavillonoknak s egyik fénypontja a kiállitásnak, amelyben ez a felvidéken oly nagy kulturmisszióra hivatott társaság ismerteti meg helyi vonatkozásu intézményeit a nagyközönséggel. Csinos mintákban láthatók az izlésesen elrendezett kiállitásban a ruttkai tömühelynek, fészertárnak és lakótelepnek, továbbá az iglói nevelő- és tápintézetnek kisebbitett mintái. Kiállitották a tanulók haladását föltüntető dolgozatokat, a csorbai fogaskerekü vasut dombormüves mintáit, a vasuttársaság legmodernebb telefon-, táviró- és jelzőkészülékeit, villamos gépeit és a forgalom rohamos emelkedését föltüntető táblázatokat. Láng miniszter a kiállitás hosszas és beható megtekintése után lelkes szavakkal adott kitejezést elragadtatásának ruttkai *Ráth* Péter vezérigazgató előtt és megelégedését fejezte ki, hogy a társaság közgazdasági tevékenységén felül oly tevékenységet tanusit minden hazafias és kulturális mozgalomnál. Itt emlijuk meg, hogy a vasuti állomástól a kiállitásig vivő hidátjárót szintén a vasuttársaság épitette. — Talán fölösleges is mondanunk, hogy a miniszter ezen meleg elismerése különösen itt Turóczmegyében talált visszhangra, ahol a *Ráth* Péter vezérigazgató érdemeit legjobban tudjuk méltányolni s ahol tehát az iránta érzett rokonszenv is a legbensőbb.

Csinos és eléggé tágas pavillonja van a Turóczi Sörgyár Részvénytársaságnak, amely ott a helyszinén méreti ki à la pilzeni főzött sörét, amelyhez hideg konyhát is rendezett be a társaság. A megnyitás napján számosan izlették meg Szent-Márton főztjét, amely természetesen a legjavából való s vidéki sörök között bizony meg is állja a helyét. Legnagyobb baja — szerintünk — ennek a társaságnak a tőkehiány, mert a sörgyártás terén manap már csak a nagy tőkével rendelkező vállalatok tudnak boldogulni.

A Fischer Adolf és Fia turócz-szent-mártoni vaskereskedő- és lakatos czég kiállitásában a kézzel való reszelővágás keltette föl a miniszter különös figyelmét s azt kérdezte a czég fiatalabbik főnökétől, *Fischer* Armintól, hogy miért nem rendezi be gépmunkára műhelyének ezt az ágát? Majd pedig, mikor azt a választ kapta, hogy e tekintetben a költségszempont képezi a legnagyobb akadályt, azt mondotta, hogy az iparmuzeumban őrzött reszelővágó gépet engedi át a czégnek üzembe s igy remélhető, hogy ez a törekvő czég a kormány támogatása mellett még intenzivebbé teheti műhelyi üzemét, amelynél most állandóan 40 munkás dolgozik s amelynek termékei a miniszter figyelmét is magukra vonták. Látható a czég kiállitásán annak a kis faházikónak a fényképe is, amelyben most már — sajnos — állandóan betegeskedő Fischer Adolf reszelővágó mesterségét megkezdte. A mai tót részvénynyomda helyén állt ez a házikó, amelyhez hasonlók ott a Gazdik-féle csinos lakóház szomszédságában még most is dülöngenek. Ugy volt, hogy Fischer Adolf akkoriban maga volt a mester, a segéd és tanuló egy személyben abban a kis putriban. — azaz hogy mégsem, mert a neje is segitett neki az üllő körül, Ármin fia pedig a kis fuvót kezelte. Majd mikor 60—70 fontnyi reszelőkészlet volt együtt, Fischer Adolf a határa vette a portékát s elindult házalni vele Liptóba, Arvába . . . Igy kuporgatott össze a kis család néhány száz forintot, úgy hogy kis vaskereskedést is nyithattak s bár igen sokkal, bajjal, gonddal kellett megküzdeniök, a kitartó szorgalomnak meg lett a gyümölcse s ha a közönség az eddiginél még nagyobb pártolásban is részesiti ezt a kellően nem is ismert vállalatot, amire a külföldi verseny közepette reászorul, úgy annak további fejlődése és megizmosodása biztositva lesz. A czégnél eddigelé 100-nál több mesterinas tanult ki s czek igen keresettek a vasuti vállalatoknál, ahol mint géplakatosok, mozdonyvezetők találnak alkalmazást. — Látnivaló ebből, hogy kisiparunknak mégsem olyan desperatus még a helyzete s hogy a „Handwerk hat goldenen Boden“-féle régi közmondás még ma is igaz, ha az iparos kellő szorgalommal és értelemmel üzi mesterségét.

Érdekes a Zsivena tót nőegylet varrottaskiállitása, amellyel a tavalyi pozsonyi kiállitáson is szép sikert aratott az egyesület. Itt a Zsivena titkára, Hurban Szvetozár fogadta a minisztert, aki kezet nyujtott neki, de nem szólitotta meg. „Mi czélból gyüjtik és őrzik meg ezeket a munkákat?“ kérdé a miniszter, mire Socháň fotografus azt felelte, hogy a házi ipar fejlesztése czéljából. „S vannak magyar nők is az egyesületben?“ kérdé tovább a miniszter. „Nincsenek; de mi mind magyar (uhorski) hazafiak vagyunk, de a nemzetiségünket megőrizzük . . .“ Itt azonban szavába vágott Szocháňnak a trénesni főispán, Osztroluczky, mondván: „Itt nincs más nemzetiség, mint a magyar.“ Erre a miniszter még néhány pillantást vetett a varrottasokra s „jobb erkölcsök“-et kivánva Hurbánéknak, eltávozott.

Ezért, no meg azért is, hogy a miniszter — amint már fennebb emlitettük — nem fogadta a Mudroň-vezette tót küldöttséget, persze most nagy a harag a tót tulzók táborában s ennek — bár ezuttal nem a szokott szenvedélyességgel már kifejezést is adott Hurban a „Nár. Nov.“-ban, persze a maga egyéni impressziója és felfogása szerint, amely egy kis helyreigazitásra szorul.

Hogy a miniszter Mudroňt és társát (Hurbant) nem fogadta, ezt Hurban ugy tünteti föl, mintha a turóczi urak (fő- és alispán) attól féltek volna, hogy valami reájuk nézve terhelő dolgokat akarnának a miniszternek megmondani (celluloze?). Pedig nem úgy van. Turóczmegye főispánja külön is kérte Láng minisztert, hogy fogadja Mudroňékat. De a miniszter erre nem volt hajlandó.

Ami pedig a „jobb erkölcsök“-et illeti, amiket a miniszter Hurbanéknak kivánt, hát az erre vonatkozó filippikából is megtudhatjuk, hogy Hurban sokat járt ugyan Oroszországban és a szlávság egyéb országaiban, de annál kevesebbet a saját hazájának magyarok lakta vidékein, mert különben tudnia kellene, hogy a „Jobb erkölcsöket“-féle kifejezés félig tréfás bucsuzkodás, amelyet sokszor a legjobb barátságban levő emberek használnak egymással szemben. Oly szavajárása ez tehát igen sok magyar embernek, amiben semmi sértő nincsen, amivel tehát a miniszter sem a rossz tót erkölcsöket akarta korholni, hanem csak tréfás intés akart az lenni, hogy ne hajtsák tulságig azt az ő nemzetiségükhöz való ragaszkodást. Igy érti ezt minden magyar ember s hogy Hurban nem igy érti, igen természetes, mert hisz ő még csak hallani sem akar arról, hogy . . . no de ezt már sokszor mondtuk, minek ismételnök hát.

Amde Hurban nem éri be a puszta tiltakozással, hanem egyet fordit a dolgon s ő kiván jobb erkölcsöket a miniszternek, valami állitólagos affaire miatt, amely máig sines kideritve egészen s ha ugyis történt volna, ahogy Hurban állitja, sem járja az, hogy a temperamentumot a rossz, vagy jó erkölcsökkel összezavarja.

Itt megemlitjük még, hogy e hét folyamán gróf Eszterházy János förendiházi tag is megtekintette a kiállitást s onnan lapunk szerkesztőjével a kassai Rákóczy-ereklyekiállitásra utazott.

Stubnyafürdő.

Lapunkban ismételten szóvá tettük a stubnyafürdői tarthatatlan állapotokat. Tettük ezt pedig nem gáncsoskodási kedvből, hanem azzal a szándékkal, hogy a fürdőnek és az érdekelt közönségnek használnak vele, ha a fürdő tulajdonosát, Körmöczbánya városát a bajok orvoslására hivjuk fel és birjuk reá.

Körmöczbánya polgármestere utóbbi két felszólalásunk kapcsán a következő soroknak közzétételére kért föl bennünket, amely kérésének szivesen helyt adunk. A körmöczbányai polgármester levele eképen szól.

„Tisztelt Szerkesztő ur! Becses lapjának folyó évi 29. és 30-iki számaiban egy kis közlemény jelent meg, amely Stubnyafürdőről szól. Legyen szabad a közleményre néhány észrevételt tennem.

Körmöczbánya város régebben és ujabban is megtette fürdője érdekében mind azt, amit anyagi helyzetéhez képest megtehetett. A városnak szép jövedelme van ugyan, de van sok kiadása is. Egyebek között, igen sokat áldoz az iskolákra s hogy ezzel a müveltséget, a magyarosodás terjedését is előmozditja, talán mondanom sem kell. Erején felül nem költhet fürdőjére, amely eddig nem igen volt látogatott s hogy ez idén az, bizony előre még csak gyanitható sem volt.

Jelenleg a fürdőnek oly bérlője van, aki mint a szóban forgó kis közlemény is mondja: „amit az előző bérlők elrontottak, azt nagy anyagi áldozatokkal, szorgalmas munkával és a közönség iránt való előzékenységgel törekszik jóvá tenni.“

És az, hogy ily bérlője van a fürdőnek, nem annak tulajdonitandó-e, hogy a város a fürdő érdekeivel komolyan foglalkozik?

A város, ezen kivül, a mult évben 4000 koronát engedett el a bérlőnek a haszonbérből s a hátralékban maradt összeg törlesztésére, a kamat elengedése mellett jó hosszu időre kinyuló fizetési halasztást adott. Szóval tehát, igenis, minden tekintetben törődik a fürdővel.

Hazánkat az Ég, számtalan nagy gyógyitó erővel biró vizzel áldotta meg s igy nagy számmal vannak fürdőink is; közönségünk azonban közönnyel viseltetik iránttuk; nem használja, hanem inkább külföldi gyógyvizeket élvez és a külföldi gyógyfürdőkbe tódul.

Ez a főoka annak, hogy hazai fürdőink nem virágozhatnak fel. A város, mely a közelmultban tetemes anyagi áldozatot hozott Stubnyafürdő érdekében, az okszerü gazdálkodást tartva szeme előtt, nem fog elzárkózni ennek a jövőben akként való felszerelésétől sem, hogy a közönség minden jogos igényének eleget tegyen. Ezt azonban csakis akkor teheti, ha a fürdőnek tartós látogatottsága, az eszközlendő befektetésekhez szükséges nagyobb tőkének, csak némi gyümölcsöztetését legaláb is valószinüvé teendi.

Szavaim szives közlését kérve, maradok

Körmöczbányán, 1903. évi julius hó 28-án, tisztelő hive, Caldrovics Emil polgármester.“

Engedje meg most már a t. polgármester ur, hogy fejtegetéseihez néhány megjegyzést fűzzünk hozzá.

Tény az, hogy a magyar közönség nagy része részint régi szokásból, részint divatból, részint pedig egyéb okokból előszeretettel a külföldi fürdőket keresi föl. Teszi ezt azonban leginkább a mulatni, szórakozni és üdülni vágyó része a közönségnek, mig a gyógyulást keresők minden bizonnyal inkább a közelebb eső, hazai fürdőket veszik igénybe, ha azok az ő igényeiknek megfelelnek.

Az a kérdés most már, hogy megfelel-e pl. Stubnyafürdő ezeknek az igényeknek, vagy sem? Azt már kimutattuk, hogy nem, s a polgármester ur levele ezt nem is tagadja, — de az orvoslásra nézve mi ellenkező véleményben vagyunk. A polgármester ur a közönség tömeges látogatásától teszi függővé azt az orvoslást, mi pedig az orvoslástól reméljük a tömeges látogatást. Kérdés, melyik vélemény a helyesebb? Mi a magunkét tartjuk annak.

A gyógyulásra szoruló fürdővendégnek a gondos és hatásos gyógykezelésen kivül szüksége van még jó ellátásra, kellemes és egészséges lakásra, megfelelő

szórakozásra s arra, hogy mindezek valami tulságos anyagi gondját ne képezzék. Amely fürdő eme föltételeknek megfelel, az sohasem lesz hijján a vendégeknek, mert — fájdalom — a beteg emberek száma évről-évre növekedő félben van s a beteg ember akkor is keres gyógyulást, ha az időjárás nem éppen a legkedvezőbb a fürdőkre nézve.

Stubnyafürdő évek során mindezekből — a csodás vizen és gondos gyógykezelésen kivül — jóformán semmit sem nyujtott. Bérlői sulyos anyagi bajokkal küzdve, összes törekvésüket arra irányitották, hogy a rengeteg magas bér' előteremtsék, — az eszközökben aztán nem igen válogattak, végül pedig tönkre mentek.

Hol hát a baj?

A magas bérben, semmi másban.

Herkulesfürdőt, ezt az Európa-szerte hires fürdőt, amelynek évenként 8—10.000 fürdővendége szokott lenni, Tataczy bérlő sok éven át évi 15,000 fortntér. birta bérben s végül mégis — megbukott. Mi más sors várhat Stubnyafürdő bérlőire a mostani magas bérletárak mellett?

Mi tehát csak egy módot ismerünk Stubnyafürdő föllenditésére s ez az, hogy sokkal kisebb bérösszegért kell a fürdőt oly vagyonos és ambicziózus bérlőre bizni, aki hajlandó kötelezni magát a bérszerződésben arra, hogy hosszabb (12—15 évi) bérlet alatt a szükséges és a szerződésben pontosan felsorolt és kikötött beruházásokról a tulajdonos támogatásával gondoskodni fog. Az ilyen bérlő azután a saját jól felfogott érdekében is törekedni fog arra, hogy részint e beruházások, részint pedig kifogástalan ellátás stb. révén mennél látogatottabbá és jövedelmezőbbé tegye a fürdőt.

Erre pedig annyival is inkább határozhatja el magát a fürdőtulajdonos, mivel a mostani bérleengedések mellett nemcsak a jövedelme csonkul a városnak, hanem a fürdő nivója is egyre alább száll és veszit értékében, — mig az általunk ajánlott mód mellett a fürdő értékének emelkedését majdnem mathematikai biztossággal remélni lehet.

HIREINK.

— **X. Pius pápa.** A biborosok gyülekezete del Sarto venetiai patriarkát választotta meg a r. kath. egyház látható fejévé, egy szerény földmives fiát, aki sem a politikában, sem a római intrikákban soha részt nem vett, hanem életét a hiveinek szentelte mindenkor, tehát az volt, akinek kötelessége volt lenni; a lelkek hű pásztorának. S az ecclesia militans közepette, amely a szentatyától kezdve le az utolsó szerzetesig farkasszemet nézett és néz az olasz állammal s annak koronás fejével, del Sarto békességben élt az olasz királlyal, követve az Üdvözitő jelszavát: „Békesség legyen veletek!“ A békesség apostola a pápai trónon is hadd hirdesse a világnak, az *egész* világnak, a békességet és a szeretetet, mert erre, csakis erre van szüksége az emberiségnek, hogy boldog legyen. És az Isten áldása lesz X. Piusnak, leghivebb, legerősebb segitője, támogatója.

— **Személyi hir.** Lapunk szerkesztője, Berecz Gyula kir. tanfelügyelő, amint lapunk mult számában jeleztük is, a hét elején két napot itthon töltött, — szabadságidejének hátralevő részét pedig aug. 20-ig iglófüreden s a Tátra más üdülőhelyein tölti.

— **Anna-bál.** A f. hó 2-án megtartott Anna-bál ismét bebizonyitotta, hogy mennyire nem érdeklődik vármegyénk közönsége a társadalmi élet előmozditása iránt. Ritka egyértelműséggel találkozunk a széthuzás minden nagy czél támogatásának negligálása, a szép és nemes dolgok iránti teljes érdektelenségben. Pedig mily sok a panasz: nincs összetartás, nincsen társas élet. De hát ki segithet ezen? Csakis a nagyközönség maga. Amde ez áldozatok nélkül, — üres szavakkal — nem lehetséges. A bál, melyet a F. M. K. E. javára rendeztek, meglehetős gyéren volt látogatva. De azok a kevesen, akik részt vettek, igazán jól mulattak. A vig hangulat, amellyel a bál kezdődött, mindvégig (reggeli 5 óráig) kitartott. S ez kiváltkép a fáradhatatlan rendezők érdeme. Föl kell emlitenünk a bérlő, Braun urnak áldozatkész szivességét, amellyel a termet átengedte; s aki személyesen felügyelt, hogy a megjelentek a legpontosabb kiszolgálásban részesüljenek. A bál tiszta jövedelme 119 kor. 50 fill. Felülfizettek: Kugler Lajosné 4 kor., Kohn Hugó 2 kor., Toperczer Sándor 3 kor., ifj. Justh György 20 kor., Majorosy 10 kor., Dalvits Hugó 4 kor., Müller Jánosné 3 kor., Szmrekovszky Ciril 5 kor., Kováts Ferencz 10 kor., Necsasz János 1 kor., Kubesz József 1 kor., Justh Ferencz 7 kor., Béldy (főügyész) 1 kor., Erdélyi Sándor 10 kor., Dr. Bolemann János 7 kor., „Cake Walk“ 12 kor., Erdődi György 3 kor., Összesen: 103 korona.

— **Áthelyezések.** A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter Fischer Margit ruttkai és Lehotzky Ilona zalaegerszegi áll. el. isk. tanitónőket kölcsönösen áthelyezte. — Grosz Samu zay-ugróczi áll. polg. isk. tanárt a turóczszentmártoni áll. polg. iskolához áthelyezte.

— **A mai hangversenyre,** amelyet a Turócz megyei Jótékony Nőegylet pénztára javára rendeznek, ezúttal is felhivjuk olvasóink szives figyelmét. A nyári szezon ma-holnap véget ér, vegye hát ki-ki részét belőle most és addig, ameddig tart s mivel az előkészületek után itélve, a mai hangverseny igen élvezetesnek igérkezik, remélhető, hogy ezúttal nagyobb számban s tömegesebben fognak kirándulni Stubnyafürdőre, ami a jótékony czélra való tekintettel kivánatos is.

— **Kinevezés.** A vallás és közokt. miniszter Okolicsányi Agosta okl. el. isk. tanitónőt a turóczszentmártoni áll. el. iskolánál a negyedik tanitó teendőinek ellátásával megbizta.

— **Választmányi gyülés.** A Felvidéki Magyar Közmivelődési Egyesület igazgató választmánya Nyitrán, 1903. évi augusztus hó 12-én délután 3 órakor a vármegyeház nagytermében ülést tart. Tárgysorozat: 1. Az elnökség jelentése: a) Az 1903. évi közgyülés napirendjének megállapitása. b) A főtitkár hivatalos utazásai. c) Halálozások. d) Behajthatatlan követelések leirása. e) Fegyelmi, ügykezelési és pénztári szabályzat. f) Óvodák szabályzata. g) Az egyesület anyagi ügyei. (A központ 1902. évi zárszámadása és 1904. évi költségelőirányzata) 2. Kérvények. 3. Inditványok.

— **Tót okvetlenkedés.** A tót muzeumi ünnepségre Zólyom felől érkező vendégek között akadt egy pár bohócz, akik azzal tüntettek, hogy nem tudnak magyarul s arra kényszeritették a kalauzt, hogy tótul kérje el tőlük a jegyeket. Itt is az egyszerü magyar vasuti kalauz volt az okosabbik, mert tótra forditván beszédét azt igazolta, hogy oly nyelven is tud, amelyet nem tartozik tudni, mig a tót atyafiak oly nyelvben járatlanok, amelyet tartoznának tudni.

— **Uj lap.** „*Ruttkai Hirlap*“ czim alatt lapot inditottak Ruttkán *Kafenda* Frigyes fő- és *Böhm* Albert felelős szerkesztő f. hó 2-án, amely „A Felvidék érdekeit képviselő hetilap“ kiván lenni s ezt Beköszöntőjében bővebben is kifejti.

— **Meghivó.** A turóczmegyei alsó-kerület tüzoltóegyletei f. évi augusztus hó 15-én a klicsinyi tüzkárosult társegyletük javára Ruttkán a kassa-oderbergi vasut tulajdonát képező ligetben nyári mulatságot rendeznek, melyre a rendezőség nevében meghivják a t. közönséget Báró Révay László, Bojtos Sándor, Fischer Lipót. Gyülekezés a felvonuláshoz d. e. 10 órakor a Wachsberger-féle vendéglőben. Belépti dij uraknak 1 korona. Felülfizetések köszönettel fogadtatnak és hirlapilag nyugtáztatnak. Kedvezőtlen időjárás esetén a mulatság f. hó 16-án fog megtartatni.

— **Pályázat.** Megüresedvén egy Kluch-féle alapitványi iskolai 168 koronás ösztöndij, erre pályázat hirdettetik. Pályázhatnak erre a Kluch-nevü családból származó jó magaviseletü és jó előmenetelü tanulók. Az iskolai bizonyitvánnyal és a rokonságot bizonyitó kimutatással ellátott folyamodványok a beszterczebányai föt. székes-káptalanhoz czimezve, Benisek Imre zniováraljai esperes-plebánoshoz f. évi augusztus 20-áig nyujtandók be.

— **Uj egylet.** Ó-Turáról irják, hogy ott Csulik Lajos ev. esperes elnöklete mellett uj egyletet alakitottak a tót nemzetiségi párthoz tartozók, amelynek az ott háziiparilag készült faáruknak értékesitése lesz a feladata. Ujabb kisérlet arra, hogy a népet a nemzetiségi propaganda hatalmába ejtsék.

— **Tótok nagyhete.** Mint már lapunk mult számában jeleztük, a Tót Muzeumegylet e héten tartotta meg évi közgyülését, ezuttal a szokottnál csekélyebb részvétel mellett, ami részint a kedvezőtlen időjárásnak, részben pedig azon körülménynek tudható be, hogy ez évben — a régi szokástól eltérően — nem tartotta meg a Zsivena tót nőegylet is a Muzeum-egylettel évi közgyülését, minek okát abban sejtjük, hogy ezt a nőegyletet a mult évben nemzetiségi politikai üzelmekkel, titkos konventikulumok rendezésével vádolták s igy czélszerübbnek találta máskor és kevesebb feltünéssel tartani meg közgyülését, amit, ha igy van, csak helyeselni tudunk, mert ez ünnepségek többé kevésbbé demonstráczió jelleget szoktak ölteni, ha nem is ezzel a czélzattal rendezik talán, a Zsivena pedig s általában a nők sehogy sem illenek bele ebbe a keretbe. Lehet azonban, hogy másért történt ez ügy. — Aug. 4-én szinielőadás és ismerkedési estély volt a „Dom“-ban, amely alkalommal Holly Jánosnak „Márnotratný syn“ (A tékozló fiu) cz. darabját játszották a műkedvelők szám szerint 22-én. — Másnap d. e. 9 órakor közgyülés, 1 órakor pedig közös ebéd volt a „Dom“-ban. Ebéd alatt a turóczszentmártoni tót daloskör öt kardalt énekelt, Hrusovszky Olga tanitónő pedig Urbanka—Lichard „Hoj sadaj slnko za Tatry“ czimü karos dalában a magánrészt énekelte. E dalok előadását ezúttal is, mint minden évben, a „Staroslovansky Otčenáš“-sal (Ó-szláv Miatyánk) nyitották meg. A szokásos felköszöntések sem hiányoztak. — Este 9 órakor táncmulatság volt. — Külföldről (Cseh- és Morvaország és Szilézia) mindössze 13 személy érkezett ezúttal a muzeumi ünnepségre, még pedig Prágából két tanitónő, egy nyomdász és egy technikus; Náchodból (Csehorsz.) egy kir. albiró és neje; Mistekből (Morvaorsz.) két tanuló; Magyar-Hradischról (Morvaorsz.) egy ügyvéd, egy magánzó és egy tanuló; Lengyel-Osztranból (Szilézia) egy tanitó; Michaloviczról (Szilézia) egy tanitó. Látni való, hogy e között a jobbára turista nép között egyetlen egy „nemzeti“ kapaczitás sincsen.

— **Tót képirók kiállitása.** Lapunk mult számában emlitettük, hogy néhány tót festőmüvész kiállitást rendez Zsolnán az iparkiállitás tartama alatt s megigértük egyuttal, hogy ezt a mükiállitást meg fogjuk tekinteni és tapasztalásainkról be fogunk számolni. Igéretünket ime, most beváltjuk. Egy magánház három kis szobájában láthatók a tót piktorok müalkotásai, amelyekről igen kevés a mondani valónk. Mitrovszky, aki mint turóczi ember leginkább érdekelt minket, nem állitott ki semmit, amit pedig Pacovszky, Augusta, Mally, Obendorf és Andraškovich kiállitottak, a között vajmi kevés kelti föl a néző figyelmét. A tulikék szin a domináló, különösen Augusta képein (Május reggelén, — Kunyhóban), jobbak a Rembrandt-másolatok. Andraškovich genreképein kedves állatcsoportokat láttunk, a Kertben czimü képe is valami, de 500 korona mégis talán sok érte. Mallynak Templomban és Mindszentek napja cz. képein sajátságos tónus ömlik végig, az 1600 koronát utóbbiért szintén sokaljuk. Igen jónak találtuk Augustának Az öreg Bandzsala czimü vásznát, amely pipázó tótot ábrázol. Cséri és isztebnyei asszonyfejei is jellegzetesek. Obendorf képei között tiszai tájakat is láttunk, — csoportjában talán a fogfájó paraszt számit. — Augusta, ugy látszik, nem igen tud magyarul, mert egyik képének azt a furcsa czimet adta, hogy „Asszony bőrönd“-ben, holott igy kellene lenni: Asszony bekecsben, mert mi azt a tót asszonyt nem láttuk kofferben, hanem jó báránybekecsben. — Természetesen mi itt csak mint mükedvelő beszélünk, egyéni izlésünk szerint, de azt hisszük, hogy ezeket a képeket nagyobb igényü közönségnek bajos lenne bemutatni. A tót suijetek mindenesetre érdekesek, kivált a tót közönségre nézve.

— **Ijesztgetés?** Kifejtettük lapunk mult számának vezérczikkében, hogy mi lesz a házfeloszlásnak s uj választásnak a következménye. Hogy ezt a házfeloszlást és az uj választásokat a nemzetiségek lesve-lesik és óhajtják, erről egyik román lapnak alább idézett közleménye szól, amely már a választásokhoz kirendelendő katonaság elhelyezéséről is tud. A közlemény igy hangzik: „Intézkedések tétettek arra nézve, hogy a nyár és ősz folyamán a magyar helyőrségek magyar nemzetiségü legénysége kizárólag idegen nemzetiségü legénységgel váltassék fel, hogy a képviselőház feloszlatása esetén a magyarok ne támaszkodhassanak a katonaságra“. Ez ugyan aligha igaz, mert a katonai parancsnokság aligha köti orrára a román lapnak az ő terveit. De maga a közlemény mindenesetre jellemző.

— **Rajeczfürdőn** a jul. 26-ról 6. sz. a. kelt névjegyzék szerint e fürdőidény alatt 693 rendes és 1413 napi, tehát összesen 4106 vendég fordult meg.

— **Hamis kétkoronások.** Körmöczbánya 1892. évi keltettel vert egyforintosok között sok hamis van forgalomban. E napokban a körmöczbányai adóhivatal több ily hamis egyforintost foglalt le. Az ily egyforintosok lapjai teljesen helyes veretüek, de az oldalfelirás „Viribus unitis“ vagy teljesen hiányzik, vagy nagyon elmosódott. Miért is ajánlatos, hogy a tisztelt közönség az egyforintosok forgalmánál óvatos legyen.

— **A vigyázatlanság áldozata.** Liptószentmiklósról irja levelezőnk: A mult héten a szülők vigyázatlanságának egy kis fiu esett áldozatul Tarnóczon. A kis fiu ugyanis a Ruttkáról jövő gyorsvonat berobogása előtt a sineken játszott és ott találta borzasztó halálát.

— **Megkéselte gazdáját.** Rózsahegyen, mint lapunknak irják, e héten egy segéd életveszélyesen megkéselte Ornstein Bernát czipészt, mert utóbbi kifogásolta a segéd munkáját. A merénylő segéd már a börtönben várja megérdemelt büntetését. Ornstein állapota veszélyes.

— **Időjárás.** Tótprónáról irják: Az idő változó, többnyire esős, derült idő kevés, reggelek hüvösek, fagytól kell tartanunk. Pedig itt az aratás ideje; környékünk több helyén már aratnak, de a kedvezőtlen

időjárás nagyon hátráltatja a munkát. Az ősziek jól kivannak fejlődve és elég jó aratást igérnek, a tavasziak is erőfélben vannak. Gumósak, levelesek szépen fejlődnek és jó termésre számíthatunk. A füvek igen szépek, gyümölcs nem sok. Állategészségi ügyünk nem a legkedvezőbb. A méhek középszerü állapotuak.

— **Izgatók pöre.** A pozsonyi itélőtábla előtt szerdán tárgyalta Markovics Rezső vágujhelyi ügyvéd, Markovics Gyula vágujhelyi orvos és Csulik Lajos ó turai esperes bünügyét, akiket a nyitrai törvényszék a magyar nemzet ellen való izgatás miatt elitélt. A tárgyalást Porubszky Jenő tanácselnök vezette, a várhatóságot Füzessèry Tibor főügyészhelyettes képviselte, védők Fajnor István és Tersztyenszky Ferencz ügyvédek. Füzessèry a vádlottak elitélését kérte hangoztatva inteligens voltukat, mely a köznép izgatása tekintetében sulyositó. Fajnor védőügyvédet politikai viszonyok feszegetése miatt az elnök többször rendreutasitotta. Az itéletet este hét órakor hirdették ki. Mindhárom vádlottat a magyar nemzet ellen való izgatás vádja alol a bizonyitékok elégtelensége miatt felmentették. A vádhatóság nem élt fellebezéssel és semmiségi panaszt sem jelentett be, az itélet tehát jogerős

— **Pályázati hirdetmény.** A pozsonyi kereskedelmi és iparkamara évi 500 korona ösztöndijat alapitott egy oly törekvö és vagyontalan ifju számára, aki a bpesti keleti kereskedelmi akadémiát szándékozik elvégezni. Ezen ösztöndij elnyeréseért mindazon ifjak pályázhatnak, akik a) magyar honpolgárok és a kamara kerületében, u. m. Pozsony sz. kir. városában, Nyitra, Pozsony, Trencsén és Turóczvármegyékben birnak illetőséggel; b) a szóbanlevő akadémiába való felvételre megfelelő minősitéssel birnak, c) s végül, akik jó erkölcsi magaviseletüek, tanulmányi előmenetelükben kiváló szorgalmat tanusitottak és annyira vagyontalanok, hogy segély nélkül nem végezhetik tanulmányaikat. Egyenlő minősitésü pályázók közül olyanok fognak előnyben részesittetni, kik a pozsonyi felső kereskedelmi iskolát végezték. A pályázni szándékozók felhivatnak, hogy a kellő okmányokkal felszerelt pályázati kérvényeiket legkésőbb f. é. augusztus hó 10-ig a pozsonyi kereskedelmi és iparkamaránál nyujtsák be. Megjegyzendő, hogy az ösztöndijban részesülő ifju az 500 koronás évi ösztöndijat a budapest-keleti akadémia két éves tanfolyamának teljes bevégeztéig megtarthatja, köteles azonban minden félév végével előmeneteléről hiteles iskolai bizonyitvány előterjesztése mellet beszámolni. Abban az esetben, ha az ösztöndijas előmenetele, avagy erkölcsi magaviselete meg nem felel, az ösztöndij megvonható.

Szerkesztői üzenetek.

— **Honvéd.** A találkozásnak *ott* sok minden okból örvendeni fogunk. — **Tudósitóinkat** kérjük, hogy az aratás eredményéről s a termények állásáról mennél gyakrabban értesiteni sziveskedjenek.

Felelős szerkesztő: **Berecz Gyula.**
Főmunkatárs: **Bánfi János.**

Ajánlok idei legfinomabb

málnaszörpöt

5 kilós postacsomag (tiszta súly $4^1/_2$ kiló) bérmentve 7 korona, 100 kilo vételnél exklusive csomagolás 100 kilo 120 kor. 1000 kilónál 1100 kor. 10,000 kilónál 10,500 kor. Csak készpénzfizetés ellenében.

Gazdik János
gyógyszerész
Körmöczbányán.

Üzletmegnyitás.

Van szerencsém a n. é. közönségnek becses tudomására hozni, hogy **Ruttkán, Grosz S.** úr házában a mai igényeknek teljesen megfelelő és izléssel berendezett

órás- és ékszerész-fióküzletet

nyitottam.

Főtörekvésem leend a n. é. közönség teljes megelégedését kiérdemelni.

A nagyérdemü közönség szives támogatását kérve

Perlzweig J.,
órás és ékszerész **Löcsén.**

Vidéki megrendelések pontosan és lelkiismeretesen eszközöltetnek.

Unghváry László 300 holdas gyümölcsfaiskolája, szőlő- és borgazdasága **Czegléden.**

SZŐLŐT

szállitok rendkivül édeset és zamatosat elsőrendü minőségben

POSTÁN

Borszőlőből augusztus 20—25-étől kezdődőleg eleinte Oportó és Ezerjó, később pedig Mézesfehér, Kadarka, Kövidinka stb. fajokból **a teljes érték előleges beküldése mellett** az ország bármely postaállomására bérmentve 5 kilós ládában **2 kor 30 fill.-ért.**

Csemegeszőlőből (piros és fehér saszlából) szept. 1—10-én kezdve bérmentve 5 kilónként **2 kor. 60 fill.**

Muskotályból (passatutti faj, a csemegeszőlők királya! szintén szept. 1—10-én kezdve, bérmentve 5 kilónként **3 kor.-ért.**

Ily módon a vevő 5 kilós csomaghoz 17 fillérrel olcsóbban jut, mint ha azt utánvéttel küldeném. Épen ezért postai utánvét mellett egyáltalában nem küldök szőlőt. — Egy szállitó-levéllel 3 láda szőlőt is lehet küldeni, mely esetben 24 fillért takarit meg a rendelő, vagyis ennyivel kevesebbet küldjön be 3 láda szőlőért.

VASUTON

Borszőlőből 5 és 10 kilós láda és 5—10—15 kilós kasokban kilónként **28 fillérért.**

Csemegeszőlőből (piros és fehér saszlából) fenti nagyságu láda és kasokban **36 fillérért.**

Muskotályból (passatutti faj, a csemegeszőlők királya!) a fenti nagyságu kasok és a ládakban **44 fillérért**

Az 5 és 10 kilós ládáknál, valamint az 5 kilós kosaraknál is az elegysúly tiszta sulynak számittatik, mig a 10 és 15 kilós kétfülü kasoknál a tiszta szőlősúly lesz számitva és külön lesz a kas ára a rendelő terhére 50—60 fillérbe elszámolva. Mindezen kosarak az elküldés után a rendelő **tulajdonát** képezik, azonban mint **sajátjukat** több izbeni megtöltés végett hibátlan állapotban és bérmentve ujra meg ujra beküldhetik.

A vasuton mindig szebben, üdébben és mint gyorsáru csak oly hamar érkezik meg a szőlő, mint a postán és itt a szállitás olcsóbb is 2—4 fillérrel kilónként. Épen azért tessenek többen összeállani és együtt 50—100 kilót is rendelni. — Ha t. megbizóm egyszerre 300—600—1000 kilót rendel és rendelését hetenkint többször megismétli, megfelelő engedményben részesül.

A vasuton való küldés esetére az érték felerésze előre küldendő be. **Előleg nélkül rendelést egyáltalában nem foganatositok.** Vasuti szállitmányoknál a fenti árakban a lelkiismeretes csomagolás, a vasuthoz vitel, a szállitó-levél és a kövezetvám költsége is benfoglaltatik.

Fentieken kivül mindenféle gyümölcsfából **nemes ojtvány, gyümölcsfavadoncz,** sima és gyökeres **vessző,** továbbá **gleditsia** és **akáczfa** is kapható. Nemkülönben saját termésü, kitünő minőségü **új** és **ó borok** hordókban és palaczkokban. Tessék mindezekről árjegyzéket kérni.

Egy Mayer Lexikon, III. kiadás, igen olcsó áron kapható. Megkeresések a kiadóhivatalhoz.

Thierry A.

gyógyszerész BALZSAMA

a legjobb diätikus bázigyógyszer

emésztési zavarok, gyengeség, rosszullét, gyomorégés, felfuvódás, köhögés, görcs ellen, nyálkaoldó, tisztitó hatású. 12 kicsi vagy 6 kettős palaczk bérmentve ládával együtt 4.— korona.

Gyógyszertár a védangyalhoz. Thierry A. Pregrada, Rohitsch savanyuforrás mellett

Valódi csak az oldalt álló apácza-védjegygyel.

Nagyon ajánlható ezen szert utazásnál magával vinni.

Thierry-féle valódi Centifolien kenőcs

a legerősebb húzókenőcs, teljes **tisztitás által** fájdalomnélküli, gyors gyógyuló hatása van, eláll it puhitás által minden bejutott idegen testet. Turistáknak, kerékpárosoknak és lovasoknak nélkülözhetetlen. Póstán bérmentve 2 tégely **3.50** K

Gyógyszertár a védangyalhoz. Thierry A. Pregráda, Rohitsch savanyúforrás mellett.

Óvakodjunk a hamisitásoktól Valódi csak minden tégelybe beégetett védjegygyel.

Nagyon ajánlható ezen szert utazásnál magával vinni.

Központi raktár **Török J.** gyógyszertárában Budapest, — **Mittelbach S.** gyógyszertárában Zágrábban — és **Brady C.** gyógyszertárában Bécsben.

Elsőrangu gyógyviz!

A m. kir. belügymin. 36890/902. sz. rendeletével gyógyforrásnak minősitve

a Málnási „M Á R I A" gyógyforrás

kiváló köptető és étvágyemelő, természetes alkalikus sós savanyuviz, mely dr. Hankó Vilmos, a magy. tud. akadémia tagja és a budapesti II. ker. állami főreáliskola chémia tanárának vegyelemzése, és dr. Kuthy Dezső budapesti egyetemi magántanár és az „Erzsébet-királyné Sanatorium" igazgató főorvosának, valamint több tekintélyes orvos, u m. dr. Flechtenmacher, dr. Józsa Ernő stb. véleményes bizonyitványa szerint a luchatschovitzi (Amandbrunnen), a gleichenbergi (Constantinquelle), az **emsi,** söt a világhirü nieder-seltersi vizet hatásban jóval felülmulja és igy sikeresen használható:

a torok, gége, légcső heveny- és idülthurutjainál, a tüdő-tuberculosis minden stádiumában, gyomor s bélhuzam hurutos bántalmainál, vérszegénységnél, köszvény és izomcsuznál.

Kapható: THOMKA MILOS fűszerkereskedésében nagyban és kicsinyben.

A Richter-féle

LINIMENTUM CAPS. COMP.

Horgony-Pain-Expeller

egy régi kipróbált háziszer, a mely már több mint 33 év óta megbizható bedörzsölésül **alkalmaztatik köszvénynél, csúznál és meghüléseknél.**

Intés. Silányabb utánzatok miatt **bevásárláskor** óvatosak legyünk és csakis eredeti üvegeket dobozokban a „**Horgony**" védjegygyel és a „**Richter**" czégjegyzéssel fogadjunk el. — 80 f., 1 k. 40 f. és 2 k. árban a legtöbb gyógyszertárban kapható.

Főraktár: **Török József** gyógyszerésznél **Budapesten.**

Richter F. Ad. és társa,
csász. és kir. udvari szállitók.
Rudolstadt.

Vidéken kapható Gazdik János gyógyszertárában Körmöczbányán, Toperczer S. „Megváltó" gyógyszertárában Turócz-Szt.-Mártonban, és Schönaich Viktor gyógyszertárában Zniováralján.

Igen fontos a gazdaközönségre!

idei Anyarozsot,

szépen szántva korlátlan mennyiségben 80— 100 koronáért métermázsánként vesz **Gazdik János gyógyszerész Körmöczbányán.** Szállitások három kilótól fölfelé a vevő költségén mennek, a csomagok azonban az eladó által bérmentve küldendők be.

teljes tisztelettel
Gazdik János.

URANOS-KÉK

RUHA-MOSÁSHOZ
a legjobb kékitőszer.
— Törvényesen védve. —
Mosó intézetekben, háztartásokban a legkedveltebb ruhakékitő.
Olcsó és felülmulhatlan!
kis üveg 24 fillér, tizszeri mosáshoz elegendő. — 1 nagy üveg 1.60 kor., $^1/_2$ üveg 1 kor.
Kapható mindenütt.
Utánzatoktól óvakodjunk!

Kizárólagos gyártói **HOCHSINGER TESTVÉREK VEGYÉSZETI GYÁRA BUDAPEST** VI., Rózsa-utcza 85.

Kiadótulajdonos **özv. Moskóczi Ferenczné.**

Nyom. a turóczszentmártoni magyar nyomdában. — Moskóczi F.-né.